

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/81

Karar Sayısı : 2024/189

Karar Tarihi : 5/11/2024

R.G. Tarih – Sayı : 9/1/2025 - 32777

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi (E.204/81)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Murat EMİR, Gökhan GÜNAYDIN, Ali Mahir BAŞARIR ile birlikte 125 milletvekili (E.2024/98)

İTİRAZIN VE DAVANIN KONUSU: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

A. 220. maddesinin 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle değiştirilen (6) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 314. maddesine 7499 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle eklenen (3) numaralı fıkranın,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 10., 13., 38., 90. ve 153. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talepleridir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

A. 220. maddesi şöyledir:

“Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

(6) (Değişik:2/3/2024-7499/10 md.) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.

(7) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

(8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

B. 314. maddesi şöyledir:

“Silâhli örgüt

Madde 314- (1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrafta tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) (Ek:2/3/2024-7499/11 md.) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

(4) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.”

II. İLK İNCELEME

A. E.2024/81 Sayılı Başvuru Yönünden

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL'in katılımlarıyla 4/4/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B. E.2024/98 Sayılı Dava Yönünden

2. Anılan İçtüzük hükümleri uyarınca Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR'ın katılımlarıyla 30/5/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. AYIRMA VE BİRLEŞTİRME KARARI

3. 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 10. maddesiyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinin değiştirilen (6) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 11. maddesiyle 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesine eklenen (3) numaralı fıkranın birinci cümlesinin,

iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına ilişkin davanın E.2024/98 sayılı davadan ayrılmasına ve aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2024/81 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esas incelemenin E.2024/81 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 30/5/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

4. Başvuru kararı ile dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz ve dava konusu kanun hükümleri, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

5. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranların veya yönetenlerin, örgütün üye sayısı ile sahip olduğu araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan fıkranın ikinci cümlesi uyarınca örgütün varlığı için üye sayısının en az üç olması gerekir.

6. Bu itibarla bir suç örgütünden bahsedilebilmesi için örgüt içinde hiyerarşik bir ilişkinin bulunması ve niteliği itibarıyla örgütün devamlılık arz etmesi zorunludur. Yine örgütün varlığı için suç işlemek amacıyla kişilerin bir araya gelmesi yeterli olup amaç suçun işlenmesine gerek bulunmamaktadır. Terör örgütleri de ideolojik amaçları bulunan suç örgütleridir. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. maddesinde bu amaçların Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve Cumhuriyet'in varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak ya da ele geçirmek, temel hak ve özgürlükleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak olabileceği ifade edilmiştir.

7. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrası 7499 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle değiştirilmiştir. Anılan düzenleme öncesinde söz konusu fıkra hem terör örgütleri hem de suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütler bakımından uygulanmaktaydı. Yapılan değişiklikle birlikte fıkra düzenlenmiş suçun yalnızca suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütler adına işlenen suçlara yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

8. Fıkranın suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun işlenmesi hâlinde failin ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağını öngören birinci cümlesi dava konusu kurallardan ilkinin oluşturmaktadır. Bu bağlamda bir suçun örgüt adına işlendiğinin kabulü hâlinde gerçek içtima hükümleri uygulanmak suretiyle fail işlediği bu suçun yanı sıra örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan da cezalandırılacaktır.

9. Fıkranın ikinci cümlesinde ise örgüt adına suç işleyen kişiye örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan verilecek cezanın suçun niteliğine göre yarıya kadar indirilebileceği öngörülmekte ve indirim konusunda yargılama makamlarına takdir yetkisi tanınmaktadır. Üçüncü cümle uyarınca bu fıkra hükmü yalnızca silahlı örgütler hakkında uygulanabilecektir.

10. 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anılan Kanun'un özel hükümlere ilişkin ikinci kitabının "*Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler*" başlıklı dördüncü kısmının dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla silahlı örgüt kuran veya yöneten kişilerin on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu maddenin (2) numaralı fıkrasında (1) numaralı fıkra tanımlanan örgüte üye olanlara beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verileceği öngörülmektedir.

11. Maddeye eklenen itiraz ve dava konusu kuralların yer aldığı (3) numaralı fıkranın birinci cümlesinde örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla bir suçun terör örgütü adına işlendiğinin kabulü hâlinde gerçek içtima hükümleri uygulanmak suretiyle fail, işlediği suç ile birlikte terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan da cezalandırılacaktır. Yine söz konusu suç 3713 sayılı Kanun'un 3. maddesinde terör suçu olarak kabul edildiği için 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilen ceza yarı oranında artırılacaktır. Fıkranın ikinci cümlesinde terör örgütü adına suç işleyen kişiye örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan verilecek cezanın suçun niteliğine göre yarıya kadar indirilebileceği öngörülmüş ve bu konuda yargılama makamlarına takdir yetkisi tanınmıştır.

12. Bu itibarla 7499 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikten sonra bir suçun terör örgütüne üye olmamakla birlikte terör örgütü adına işlenmesi hâlinde 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrası yerine anılan Kanun'un 314. maddenin (3) numaralı fıkrasının uygulanması gerekecektir.

13. Gerek suç işlemek amacıyla kurulmuş silahlı örgütler gerekse de terör örgütleri bakımından örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun oluşabilmesi için örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmamakla birlikte failin gerçekleştirdiği iddia ve kabul edilen fiilin suç oluşturması ve bu suçun örgüt adına işlenmiş olması gerekmektedir.

14. Anayasa Mahkemesi 31/3/1992 tarihli ve E.1991/18, K.1992/20 sayılı kararında terör örgütü adına suç işlemek suçunun örgütün bilgisi ve istemi içinde işlenen suçlar bakımından söz konusu olabileceğini belirtmiştir.

15. Yargıtay içtihatlarında ise kişilerin suç işlemek amacıyla kurulan terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemekten sorumlu tutulabilmesi için belirlenebilen bir örgütün suç işlenmesi amacına yönelik çağrısının bulunmasının ya da gerçekleştirilen faaliyetin doğrudan doğruya çağrıyı içermese bile örgütsel amaç ve strateji doğrultusunda gerçekleştirildiğinin hiçbir kuşkuya yer vermeksizin tespitinin gerekli olduğu belirtilmiştir (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/5502, K.2016/1728, 23/3/2016). Terör örgütünün genel çağrısının örgüte ait yayın organlarının yayınları ve çağrıları ile somutlaşmış olması durumunda ise bu çağrının belirli bir kişiye yapılmış olması şartı aranmamıştır (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2007/9-282, K.2008/44, 4/3/2008. Bu doğrultuda verilen kararlardan bkz. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2006/8821, K.2007/1380, 21/2/2007; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/1746, K.2016/1980, 30/3/2016; Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2017/3121, K.2018/239, 23/1/2018).

16. Diğer yandan yine Yargıtay içtihatlarında terör örgütüne yapılmış genel veya özel nitelikli çağrı ya da talimat bulunmadığı durumlarda örgütçe önem atfedilen gün ve olaylarla ilişkili olarak veya örgütçe belirlenen zamanlara ve stratejilere uygun biçimde işlenen fiillerin de örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun kapsamında ölçüt olarak gözetilmesi gerektiği ifade edilmiştir (Yargıtay 3. Ceza Dairesi, E.2021/2240, K.2023/3652, 31/5/2023).

17. Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun faili bakımından Kanun'da herhangi bir ayırt edici unsura yer verilmediği gözetildiğinde adına suç işlenen örgüte

üye olmayan herkesin bu suçun faili olabileceği, suçun da menfaat karşılığında ya da herhangi bir menfaat olmaksızın işlenmesinin mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Suçun oluşabilmesi için failin örgütün varlığını, örgütün silahlı olduğunu ve suçun örgüt adına işlendiğini bilmesi gerekir (*Hamit Yakut [GK]*, B. No: 2014/6548, 10/6/2021, § 84).

18. Öte yandan 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan terör örgütü propagandası yapma suçunu, söz konusu Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan terör örgütlerinin cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösteren veya öven ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik eden bildiri veya açıklamalarını yayınlamak suçunu ve 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma suçunu işleyenler hakkında ayrıca terör örgütü üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan ceza verilmeyecektir. Dolayısıyla istisna olarak sayılan söz konusu suçlar haricinde, 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesi kapsamındaki herhangi bir suçun terör örgütü adına işlendiği değerlendirildiğinde kişilerin örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan cezalandırılmalarının mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

B. İtirazın ve İptal Talebinin Gerekçeleri

19. Başvuru kararında ve dava dilekçesinde özetle; kurallarda yer alan ve suçun maddi unsurunu oluşturan *örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek* fiilinin açık, net, anlaşılabilir, nesnel ve somut bir biçimde kanun düzeyinde tanımlanmadığı ve belirsiz olduğu, bu suretle suç ihdas etme yetkisinin yasama organının uhdesinden alınarak yargı makamlarının takdirine bırakıldığı, bu durumun suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırılık oluşturduğu ve kişiler arasında haklı nedene dayanmayan muamele farklılıklarına yol açtığı, kurallarda kamu otoritelerinin keyfi davranışlarını önleyecek bir mekanizmaya da yer verilmediği, kurallar uyarınca verilecek cezaların ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığı, Anayasa Mahkemesi tarafından verilen benzer nitelikteki bir düzenlemeye ilişkin iptal kararına rağmen kuralların önceki hâliyle ihdas edilmesinin kuvvetler ayrılığı ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkelerini ihlal ettiği, bu durumun milletlerarası antlaşmalarla da bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 10., 13., 38., 90. ve 153. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1. Kanun'un 220. Maddesinin (6) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesi ile 314. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

20. 5237 sayılı Kanun'un suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun düzenlendiği 220. maddesinin 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun'un 85. maddesiyle değiştirilen (6) numaralı fıkrası Anayasa Mahkemesinin 26/10/2023 tarihli ve E.2023/132, K.2023/183 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından dört ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar 8/12/2023 tarihli ve 32393 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

21. Anılan kararda söz konusu fıkranın birinci cümlesinde yer alan *örgüt adına işlenen suç* kavramından ne anlaşılması gerektiğine dair herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği ve işlenen suçlar arasında bir ayırımın yapılmadığı, niteliğine ya da ağırlığına bakılmaksızın, herhangi bir suçun örgüt üyesi olmayan bir kişi tarafından örgüt adına işlendiği değerlendirildiğinde kişilerin ayrıca örgüte üye olma suçundan da cezalandırıldığı ve bu durumun suçun kapsamını, ölçütleri belirsiz olacak biçimde genişlettiği belirtilmiştir. Yine örgüt adına işlenen suç kavramının belirliliğinin yargısal yorumla da sağlanamadığı, 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin beşinci fıkrasının da bu

Esas Sayısı : 2024/81

Karar Sayısı : 2024/189

belirsizliği giderme bakımından yeterli olmadığı ve anılan fıkranın özellikle ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanımına dair yeterli koruma sağlamadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2023/132, K.2023/183, 26/10/2023, §§ 28, 29).

22. Söz konusu kararda, anılan birinci cümle uyarınca silahlı örgüte üye olma suçı bakımından aranan belirli şartların örgüte üye olmayan ancak örgüt adına suç işleyen bir kişi yönünden aranmadığı, kişilerin silahlı örgütle zayıf da olsa bir şekilde bağlantısının bulunduğu iddia edilen bir suç işlediği gerekçesiyle örgütle bağlantısı açıkça ortaya konulmaksızın, işlediği suçun yanı sıra gerçek içtima hükümleri uyarınca ayrıca örgüt üyeliğinden de cezalandırıldığı belirtilmiştir. Bu durumun örgüt adına suç işleyen kişinin örgüt üyelerine göre daha ağır cezalarla karşılaşmasına neden olabileceği vurgulanmıştır (AYM, E.2023/132, K.2023/183, 26/10/2023, § 32).

23. Ayrıca kararda, kuralın bir temel hakla bağlantısı olmayan suçlar bakımından da uygulanmasının mümkün olduğu ancak birlikte işlenen suçun temel hakların kullanımıyla ilgili olması durumunda kuralda yer alan “*örgüt adına*” kavramının belirsizliğinin cümlenin geniş yorumlanmasına neden olduğu, bu durumun ise ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ya da örgütlenme veya din ve vicdan özgürlüğü gibi temel haklar üzerinde güçlü bir caydırıcı etki yarattığı ifade edilmiştir. Kuralın örgüt üyeliğine dair herhangi bir somut delil olmadan ve işlenen suçun niteliği ve ağırlığı itibarıyla örgütün amacına ne surette katkıda bulunduğu da dikkate alınmadan kişilerin örgüte üye olmak gibi son derece ağır bir suçtan cezalandırılmalarına neden olacak şekilde geniş yorumlanmaya müsait olduğu, kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarını önleyecek şekilde belirli ve öngörülebilir nitelikte olmadığı değerlendirilmiştir. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 38. maddesi bağlamında kanunilik şartını taşımadığı sonucuna varılmıştır (AYM, E.2023/132, K.2023/183, 26/10/2023, §§ 33, 34).

24. İtiraz ve dava konusu kurallar da *örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme* suçlarına ilişkindir. 7499 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikten önceki hâlinde hem terör örgütleri hem de suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütler bakımından uygulanan 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasında suçun maddi unsurlarına yer verildiği ancak yaptırım konusunda başka bir maddeye atıf yapıldığı görülmektedir. Anılan değişiklikle birlikte kurallarla *örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme* fiillerinin bağımsız suçlar olarak düzenlendiği, kurallarda suçların yaptırımına da yer verildiği fakat iptal edilen cümleye konu suçun unsurlarının içerik ve kapsam bakımından aynı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yasama organınca Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararındaki tespitler ışığında temel hak ve özgürlüklere ilişkin anayasal güvenceler gözetilerek bir düzenleme yapılmadığı, bu nedenle kuralların iptal edilen hükümle aynı sonuçları doğuracağı kuşkusuzdur. Bu kapsamda kurallarda yer alan *örgüt adına işlenen suç* ibaresinin belirsiz olduğu ve kuralların kanunilik şartını taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

25. Kanun koyucunun anayasal ilkelere bağlı kalmak şartıyla örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemenin suç sayılıp sayılmayacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımıyla karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği konusunda takdir yetkisinin bulunduğu açıktır. Bununla birlikte anılan suça yer verilecekse Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki tespitler dikkate alınarak yeniden düzenlenme yapılması gerekmektedir.

26. Bu itibarla kurallar yönünden Anayasa Mahkemesinin 26/10/2023 tarihli ve E.2023/132, K.2023/183 sayılı kararından ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır.

27. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 38. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 10., 13., 90. ve 153. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

2. Kanun'un 314. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

28. 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin iptali nedeniyle anılan fıkranın ikinci cümlesinin uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu cümle 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kural yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir.

V. İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

29. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrasında kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa bunların da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

30. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasının birinci cümlesi ile 314. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin iptalleri nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan anılan Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ile 314. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptalleri gerekir.

VI. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

31. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*” denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

32. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümleleri ile 314. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu kurallara ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

33. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

A. 220. maddesinin 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle değiştirilen (6) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

B. 314. maddesine 7499 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle eklenen (3) numaralı fıkranın birinci cümlesine,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu cümlelere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE 5/11/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VIII. HÜKÜM

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

A. 220. maddesinin 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle değiştirilen (6) numaralı fıkrasının;

1. Birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

2. İkinci ve üçüncü cümlelerinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALLERİNE, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

B. 314. maddesine 7499 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle eklenen (3) numaralı fıkranın;

1. Birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

2. İkinci cümlesinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

5/11/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Esas Sayısı : 2024/81

Karar Sayısı : 2024/189

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI